

'Witte boordentuig' op en achter het toneel

Toneelgroep Amsterdam speelt het kapitalistisch-kritische toneelstuk *Glengarry Glen Ross*. De acteurs lieten zich influisteren door een oud-Legio Lease-beleggingsadviseur.

AMSTERDAM

Ze durft de teksten nauwelijks uit te spreken buiten de bühne. Janni Goslinga, actrice in toneelstuk *Glengarry Glen Ross*, sms't de beledigingen naar Koster, maar wel met een paar geneeerde smileys. 'Die fucking bitch kon d'r eigen klit nog niet met twee handen en een landkaart vinden', stuurt ze de tekst van een tegenspeler van haar. 'Als ik het zo lees, denk ik wel, mijn god, wat grof. Hihi.'

Goslinga is de enige vrouw die meedoet in het meest macho toneelstuk van de afgelopen decennia. *Glengarry Glen Ross* (1984) van David Mamet is een tragikomisch stuk over een groep opgefokte en gewetenloze vastgoedhandelaars die alles doen om hun targets te halen. Ondertitel van de Nederlandse vertaling: requiem voor een economisch systeem.

Zondag gaat het stuk in de vertaling van Eric de Vroedt in de Haarlemse Toneelschuur in première. 'Ja, het is behoorlijk actueel', zegt ze. 'De houding van de bankiers herken je erin', vertelt Goslinga, die in het stuk een financiële onderzoeker speelt.

Ze komt op het fictieve kantoor van de verkopers om een gefabriceerde inbraak van een van de partners te achterhalen. De heren verdedigen zich met de meest boude verwensingen. 'Het was een totaal vreemde omgeving voor mij', zegt ze. 'Van de financiële wereld begreep ik niks.'

Toneelgroep Amsterdam schakelde daarom een onderzoeksjournalist van zakenblad *Quote* in om zich te laten bijscholen in de zakenterminologie en de rauwe omgangsvormen op het kantoor. De journalist, Arno Wellens, bleek in een vorig leven zelfs nog even televerkoper te zijn geweest van omstreden legio-leaseproducten. Goslinga: 'Wat hij kwam vertellen was echt schokkend.' Wellens onderzoekt nu schimmige beleggingsfondsen voor het zakenblad.

Wreed toeval

Negen jaar eerder verkocht Wellens - hij was een economiestudent op zoek naar een bijbaan - op de call-

centerafdeling van Legio Lease nog waardeloze beleggingen aan slecht ingevoerde spaarders. Het wrede toeval wil dat een van de acteurs uit het stuk (René van Zinnicq Bergmann) zelf een van de slachtoffers is geworden van precies die giftige leningen.

Bergmann: 'Bij Legio Lease had ik een contract afgesloten op aanraden van een vriend. Dat product zag er op papier goed uit, maar toen stortte de beurs in 2001 in. Zat ik ineens met een restschuld van 20.000 euro.'

De schuldenberg heeft hij teruggebracht met een rol in de Duitse *Lion King*. 'Ik zie het stuk als een metafoor voor het failliet van het kapitalisme. Het snelle geld verdienen heeft ons naar de rand van de afgrond gebracht. Het is witteboordentuig, die bankiers.'

Wellens beaamt de lezing van de acteur. Ook hij zag al snel de amorele gedrag bij de financiële pusherman: 'Op een dag belde een terminale kankerpatiënt met een overwaarde op zijn bestaande beleggingsportefeuille. Daarom wilde hij nog veel meer inleggen voor later, zodat zijn dochters konden studeren. Vlak voor de crash. Ik had hem dus zo nog een slechte belegging kunnen verkopen. Dat werd ons geleerd. Niet denken, niet te moeilijk doen, scoren.' Hij verdiende al snel duizenden euro bruto, vooral door bonussen. 'Een decaden-tebende. Na het werk, scheurden we met een taxi's van Zaandam naar Amsterdam en sloegen we honderden euro's op een avond stuk.'

Wellens praat 27 september na de voorstelling met vastgoedadvocaat Dion Bartels over de moraal van het stuk en de excessen in de haute finance. De *Quote*-scribent keerde zich uiteindelijk tegen zijn eigen werkgever.

'Het begon met deze zieke man. Beleggers moeten hun inleg spreiden over zoveel mogelijk fondsen, en niet riskant gokken. Maar dat stond haaks op wat mijn verkoopleider er bij mij instampte. Op den duur adviseerde ik klanten zelfs hun geld elders te stallen.'

De man met kanker werd doorverwezen naar een Rabo-fonds. 'Dat voelde beter dan de kick die je krijgt van je bonus dus toen ben ik dat gaan doen: mensen afraden. Mijn verkoopcijfers knalden toen omhoog en toen ben ik ontslagen.' ●

Glengarry Glen Ross

Toneelstuk van David Mamet over oplichtende projectontwikkelaars. Ook verfilmd met prachttrol van Al Pacino als Ricky Roma.

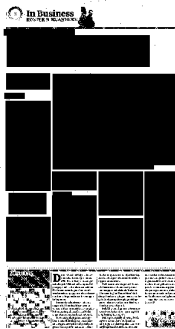
Quote: 'Always be closing.'

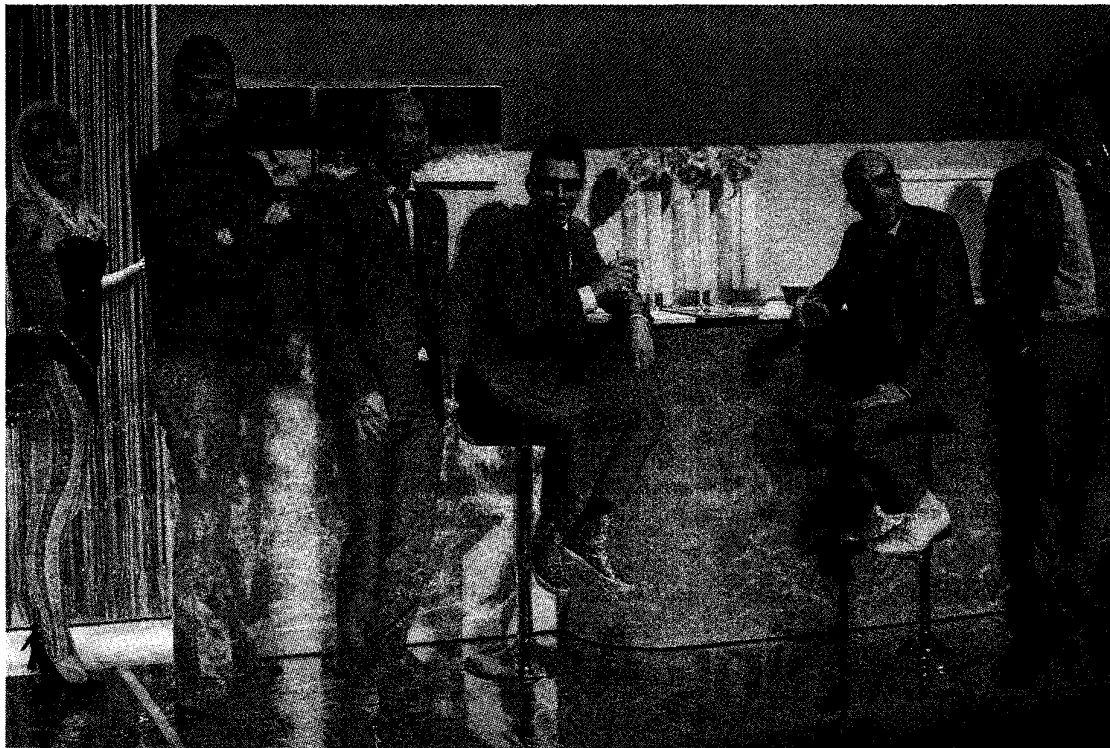
138 keer valt het woord 'fuck'.

Oordeel Koster en Jojanneke:

'Hebzucht levert prachtige kunst op.' ●

'Ik zie het stuk als een metafoor voor het failliet van het kapitalisme.'

Een van de acteurs werd zelf slachtoffer van precies die giftige leningen. SANNÉ PEPPER